

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI MÁDENIYAT HÁM TURIZM  
MINISTRIGI

ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KÓRKEM-ÓNER HÁM MÁDENIYAT  
INSTITUTI NÓKIS FILIALI

“Tastyqlayman”



KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLAR BAĞDARLAMASI HÁM  
BAHALAW KRITERIYASI

60211200 – Rejissuryorlıq (Kino hám televídeniye rejissyorylğı)  
tálim bağdari ushun

1. Rejissura páninen
2. Aktyorlıq sheberligi páninen

Nókis-2023

Bağdarlama Ozbekistan mamlaketiň körkem-öner hám madeniyat institutı

Nókis filialı Körkem, oqıw-metodikalıq keñesinde körüp shıǵılgan hám maqullanǵan. 2023-jıl -sanlı mäjlis bayarı.

## Kirisiw

60211200 – Rejissyorlıq (kino hám televideňie rejissyorlıq) bakanlıyat tálım baǵdarına kiretuǵın abituriyentlerdín kásiplik (dóretiwshilik) imtixanı baǵdarlaması hüjjetlerdi qabillaw hám kiriw imtixanlar “Özbekstan Respublikası” Jögari oqıw orınlarına qabillaw qagyudaları”na muwapiq ótkeriledi. Qánigelik boyınsha kiriw imtixanlar hár bir qánigelik ushın arnalǵan qabillaw talaplarına muwapiq túrde ótkeriledi. Qánigelik boyınsha imtixan ótkeriliwinin izbe-iżligi nár bir Jögari oqıw orınnı qabillaw komissiyası tarepinen ormatlıdı hám hár jılı qabillaw qagyudaları kórsetieli.

Özbekstan mämleketalik kórkem-óner hám mádeniyat institutuna kiriş atırǵanlarǵa jılı dawamında hám imtixanlar aldiman konsulacyiyalar ótkeriledi. Konsulacyiyalardın maqseti qabillawdını shartleri menen tanistrıw, sol jögari oqıw orınnı kiriwdı qálewshılderdiń qábiletin hám tayarlıq dárejesin anıqlaw bolıp tabladi. Konsulacyiyalar dawamında pedagoglar, abiturientlerdi tańlaǵan qánigeligine oqıtıw mümkinshılıgine qaray, óz usımsıların beredi.

## Pánnıı maqseti hám wazypaları

60211200 – Rejissyorlıq (kino hám televideňie rejissyorlıq) bakanlıq tálım baǵdarında kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar abituriyentlerdín rejissyorlıq kórkem-óneriniń tiykanı esaplangan aktyorlıq sheherligi hám sawbet natıyjeteri arqali ámeliy kónılkipe hám tajiriyebelerin anıqlaw maqsetinde ótkeriledi.

60211200 – Rejissyorlıq (kino hám televideňie rejissyorlıq) bakanlıq tálım baǵdarına kiriwshi abituriyentler, kórkem pikirley alwi, shıgarmanıń kónınsıji hám dawıslı sheshimi hám de akyorlar aqarrıwdaǵı obrazlı sezimlik jaǵday hám processleri üstünde işlewi jáne omıń aqarrıw jetliskenliğin seze biliwi, kino hám televideňie dóretiwshilik ónimlerin belgili tımsalı sheshimín belgilewi, maydan, mákan, temp hám zaman birliğin seze alwi shart.

Rejissyor aktyorlıq sheberligi, tábiyashılıq hám shólkemlestirıwshilik qábiletine iye bolıwı menen birge siyasiy hám social rawajlanıw nızamlarınan xabardar bolwı kerek.

## Rejissura páni boyınsıha

Rejissura pánnıı kiriw imtixanında abituriyent bilette kórsetiilgen sorawlargı awizeki juwap heriwi kerek. Sáwbet kén sheherdegi sorawjar boyınsıha ótkerileip, sawbet processinde qánigelik boyınsıha abituriyenttiń pikirlewı, bilim shéńberi.

## Kirisiw

L.Urazmbetova  
ÖzMKÖM “Rejissura hám aktıor sheberligi” kafedra başlıǵı, docent  
ÖzMKÖM “Rejissura hám aktıor sheberligi”  
kafedrası oqıtıwshısı

M.Aytriyazov  
Qaraqalpaqtanǵa xızmet kórsetken artist

## Pikir bildiriwshılier:

J.Xojanov  
ÖzMKÖM “Tenvogen hám kórkem óner dramaturgiyası” kafedrası docenti w.w.a  
M.Usenov  
Qaraqalpaqtanǵa xızmet kórsetken artist

qızılgıwshılığı, kásiplik fantaziyası tekserildi.

Sáwbet processinde qaraqlapqaq, ózbek hám jáhán kino kórkem önerindegi joqan kórmekliieri döretiwshılığı, qaraqlapqaq, ózbek kino kórkem önerindegi joqan shugarmalar, súwretlew hám basqa kórkem óner túrleri, qaraqlapqaq, ózbek hám jáhán ádebiyatına tiyislí sorawlar da beriledi.

- kino kórkem óneriniň hám rejissyorlıq kásibiniň payda bolw taryxın biliwi;
- kino janrları hám olardıń qásiyetheri;
- kinodramaturgiya haqqında túsiniklerge iye bolwi;
- jáhán kinosında döretiwshılık etip kiyatırǵan rejissyorlardı biliwi;
- respublika kino hám televidenie sholkemleri hám olardıń aynraqsha qásiyetteri haqqında túsinikke iye bolwi;
- rejissurada döretiwshılık hám shólkemlik processler haqqında túsinikke iye bolwi;

- rejissyorlıq kórkem óneriniň basqa kórkem óner túrlerine tássiri hám baylanısı;
- kórkem súwretlew óneri döretpelerin jaratıw hám olardıń döretiwshılık mánisi funkcıyasına tiyislí başlangısh bilim, túsinikke iye bolwi;
- rejissura kórkem óneriniň kórkem estetikasındaǵı jetekshılık funkcyası boyınsha túsinikke iye ekenligi tekserildi.

Sáwbet - oqıwgá kirip atırgan shaxstu döretiwshılık meýlin anıqlawǵá, mánleketimizdiń ishkı hám sırtqı siyaset boyınsha bilimlerin dursı bahalawǵa, mädeniyyat hám kórkem óner salasındaǵı izbe-izli unamlı ógerislerge, kórkem hám tarawǵa tiyislí ádebiyatтар haqqındaǵı túsinigine, teatr hám kino kórkem óneri boyınsha tiykarǵı sorawlaǵa dursı orientaciya ete alıwın anıqlawǵa mümkinshılık jataradı. Sonıń menen birge, ózı jaqtırǵan rejissyorlıq döretiwshılık iskeriǵı haqqında pikir soradı.

### Aktıyorlıq sheberligi párıf boyınsha

Aktıyorlıq sheberligi boyınsha imítixanlarda, oqıwgá kirip atırgan abitürıent hár qıylı janradıǵı kórkem ádebiyatqa baylanıshı shıgarmalardı atqarwı kerek, qosıq umısal, qısqı gúrrıñler. prozalıq shıgarmadan satırıklaq úzindı, monolog oqıwı kerek. Kóbirek klassikalıq, zamanagóy, milliy hám sırt el ádebiyatlıqları menen kórseltiliwi maqsetke muwapiq bolıp tabıldı.

Dawıs hám soylewdiń tekseriwi, saxna sózi pedagogları tarepinem ótkeriledi Salamat dawstıń bar ekenligi, organikalıq jetispewshılıkleriniň joq ekenligi üyremiledi.

Atqarlılatuǵum shıgarmalar biırırinen jań hám mazmuna boyınsha ajralıp turiwı kerek, bul abitürıenttiń qábletin hám döretiwshılık diopazomını kenligin

shıgariwgá mümkinshılık jataradı.

Abitürıent bul basqısha tömendegi baǵdarlamalar tayarlawi kerek:

- 1) Timsal
- 2) Monolog
- 3) Poeziya
- 4) Qosıq
- 5) Ayaq-oymı
- 6) Haywanat álemi (Haywanat minez-qulqi) – güzetiwlər tyıkarında etyud
- 7) Jeke etyud – (Abitürıenttiń jeke ózi menen saxnada júz berip atırgan sózsız waqyylı kórpis)

- Bunnan tısqarı abitürıent qızıqqaq tarawı yaması janrı boyınsha ózi gárezsiz tayarılap kelgen nomerin de kórsetiwi mümkin. Misal:
- 1) Plastika
  - 2) Pantomima
  - 3) Buyımlar janlanwı – etyud
  - 4) Parodiya (eljiklew kórkem óneri)
  - 5) Muzika kórkem óneri

- Bunnan tısqarı imítixan alıwshı tarepinen, tempo-ritm, diqqat, reakciya, yad hám tıbıldań tekseriw işshı shunıǵwılar beriledi.
- İmtixannan ótip aurǵanda berilgen shárt-shárayat boyınsha etyud orınlaw tapsırmazı da beriledi, bul onı eksprımt qılıw boyınsha qábiletin, sezimli mánislik dárejezin tekseriwe mümkinshılık beredi.
- İmtixanda atıqarlıp aurǵan shıgarmanı tüpten túsinıw. esitip atırganlardı qızıqtırıw, ózıne tartıw, güzetiwsheńligi, tásırşırheńlik hám intası. obrızlı oylaw qábileti tekseriledi. Qosıq, quramalı bolmaǵan ayaq-oymı háréketleri menen birge qoshihp atqarlıwı mümkin. Saxnalıq sóylew. jırlaw, saxnalıq háréketi, ayaq-oymı hám basqalar janlı tárızde atoarılıdı.

Sonıń menen birge, proza, umsal, poeziya, sonnet, jáne imítixan alıwshınıń tariawı arqalı publicistik shıgarma, gürrıñ feletonlar kitaptaǵı teksten oqıp beriliwı mümkin.

### Abitürıent bilimine qoylatuǵum talaqlar

Rejissura páminen abitürıent kino kórkem óneriniň hám rejissorlıq kásibiniň payda bolw tariyxın biliwi. kino janrları hám olardıń qásiyeteri, kinodramaturgiya haqqında túsiniklerge iye bolwi, qaraqalpaq, ózhek hám jähän kinosında döretiwshılık etip kiyatırǵan rejissyorlarchı hiliwi, respublika kino hám televideń sholkemleri hám olardıń aynıqsha qásiyeteri haqqında túsinikke iye bolwi.

rejissurada döretiwshilik hám shólkemlik processler haqqında túsiniKE iye bolwi; rejissyorlıq körkem óneriniň basqa körkem óner turlerine táşırı hám bayanısı; körkem süwretlew óneri döretpelein jaratıw hám olardıń döretiwshilik mánisi funkciyasına tuyışlı baslaňısh bilimi, túsiniKE iye bolwi;

Akyorlıq sheberligej páninen abiturient ataqlı aktorlar döretiwshilik iskeriigi, aktor social mánisi haqqında túsiniKE iye bolwi, jáhan, qaraqlapq hám ózbek aktorlıq körkem óneriniň mektep hám baǵdarlanın, aktyorlıq atqarılıwın analiz eiwi; aktor erikasın saxna mádeniyatun, teatr körkem ónerin, teatr jańılärn, kino hám teatrdı obrasz jaratıw, karakter hám xarakterlilikti biliwi, atqarılıp atırgan roldıń ishkı hám sırtqı körinislerin seziw, rol maqseti hám ideyasın ashıp beriwi, shıǵarma temasi hám ideyasın atqarıwda ashw, ózin obraz körinisinde tutuwi, saxnalıq ortalıq haqiyqatın jaratıw, shıǵarma ideyasın tamashagóyge jetkeriwi qabıletine iye bolwi kerek.

#### Kasiplik (döretiwshilik) imtixanlar tómendegi kriteriya tiykarında bahalanańdı:

##### Rejissura

Nº	Talaptıń mazmuni	Maksimal ball
1.	Adep-ikramı, mámile hám estetikalıq taǵıamı	9
2.	Dünyaqarası (socialıq, mädemiy, ekonomikalıq bilimler dárejesi)	9
3.	Kino hám televidenie tarawındagı bilimleri	10
4.	Logikalıq hám aňlatpalı pikirlew	9
5.	Kino hám televizion film hám korsetiwlər haqqında túsinikları	10
6.	Shaxsim oزne tâliji, shólkemlesariwshilik qâbileti, ruwxylıq tarbiyalıq tarepleri	10
7.	Muzika, körinis, sóz, videotexnika, jaqulıqtıń filmidegi tutqan orni haqqındagı bilimleri	9
8.	Qatańlıq hám isendire ahiw qâbileti	7
9.	Shıǵarmań rejissyorlıq analız qılıw qâbileti	10
10.	Başlawshılıq hám shólkemlestiwshilik qâbileti	10
Jámi		93

#### Talaptıń mazmuni

##### Nº

##### Maksimal ball

1.	Plastika, etyud – ómirden kórimis atqarwı	7
2.	Emocionalıq	6
3.	Atqarw metodı hám sheeperligi (qostıq, gázzel, monolog, tımsal)	6
4.	Döretiwshilik fantaziya	7
5.	Artıkulyaciya	6
6.	Diqqat hám itibar	7
7.	Muzıka hám ritmdı seziw	6
8.	Güzetiwshenlik, sezgi hám müsüller yadı	6
9.	Jágdaydı seziw	6
10.	Söýlewdiń tegişligi	6
Jámi		63

#### Kásiplik (döretiwshilik) imtixanlardı ótkerıw tártibi

60211200	- Rejissyorlıq (kino hám televideňiye rejissyorlıq) baǵdarına hújjet tapsırıǵan abiturient keste tiykardıń belgiňen kunde jeke türtipje 1 akademiyaliq saatotja shekemgi waqtı dawamunda aktyerlıq sheberligej páninen döretiwshilik hám sawbet imtixannı tapsıradı. Döretiwshilik (kásiplik) imtixanlar arnawı) qurallar menen támınylengen auditoriyalarda bolıp ötedi.
----------	---

#### Apellyaciya tártibi

Institut qabilıllaw komissiyasının apellyaciyalar menen islew komissiyasına natılyelerdagazalanǵan künnen baslap 24 saat dawamında müräjaat etiwi mümkün.
Müräjaät mazmununda tek öziniń balları haqqında bolsa qabil etiledi, biraq başqa abiturientler haqqında jazlıǵan shaǵım arzaları qabil etilmeydi.

Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik  
– har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston  
Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga  
bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. //Xalq  
sozi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va ollyjanob xalqimiz bilan  
birga quramiz. 2017 yil.
2. Aliyev M.. Kino asoslari. –T.: O'qituvchi nashriyoti, 1994 y.
3. Ubaydullayev A. Oynai jahon istiqbollari. – T. Fan, 1993 y.
4. Muhamedov M. Ustozlar izidan. – T., 2006 y.
5. Hamidova SH. Telerejissorlik kasbiy talimida aktyorlik mahorati. –  
Toshkent: Musiqa, 2006 y.
6. Mahamedov M., Fayziyeva F., Avlyayeva V. Televide niye asoslari. –  
Toshkent, 2018 y.
7. Stanislavskiy K. S. Aktyoring o'z ustida ishlashi. Xo'jayev T. tarjimasi. –  
T.: (qayta nashr) Badiiy adabiyot, 2010 y.